

Sygn. akt II Ca 1080/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Urszula Wynimko
Sędziowie:	SSO Barbara Puchalska SSR del. Jacek Malinowski (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Zofia Szczęsnowicz

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2013 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa H. S. i C. G.

przeciwko J. G. (1) i W. G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej J. G. (1)

od wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim

z dnia 10 września 2012 r. sygn. akt I C 378/11

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanej J. G. (1) na rzecz powoda C. G. kwotę 1.200 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Powódka H. S. po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa domagała się zasądzenia tytułem zachowku od J. G. (1) kwoty 1700 złotych i od pozwanego W. G. kwoty 1700 złotych. Powód – małoletni C. G. (1) reprezentowany przez ustawową przedstawicielkę H. S. domagał się natomiast zasądzenia na swoją rzecz tytułem zachowku kwoty 51.793 złotych od pozwanej J. G. (1) i kwoty 17.265 złotych od pozwanego W. G.. W uzasadnieniu powództwa podnosili, że na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim I Wydziału Cywilnego z dnia 14 października 2009 roku w sprawie o sygn. akt I Ns 872/09, spadek po J. G. (2) nabyły jego dzieci: J. G. (1) i W. G.. Powódce, jako żonie J. G. (2) oraz powodowi, jako synowi J. G. (2) przysługuje prawo do zachowku w wysokości odpowiednio 1/8 i 1/6 wartości spadku.

Pozwani J. G. (1) i W. G. wnosili o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 10 września 2012 roku w sprawie I C 378/11:

1. Zasądził od pozwanej J. G. (1) na rzecz małoletniego powoda C. G. kwotę 51793 złotych wraz z odsetkami ustawowymi w wysokości 13% w stosunku rocznym od dnia 10 września 2012 roku – z uwzględnieniem zmian wysokości odsetek ustawowych-do dnia zapłaty.
2. Zasądził od pozwanego W. G. na rzecz małoletniego powoda C. G. kwotę 17265 złotych wraz z odsetkami ustawowymi w wysokości 13% w stosunku rocznym od dnia 10 września 2012 roku – z uwzględnieniem zmian wysokości odsetek ustawowych-do dnia zapłaty.
3. Oddalił powództwo w pozostałym zakresie.
4. Nakazał pobrać na rzecz Skarbu tytułem nieuiszczonych kosztów procesu kwoty po 2622,86 złotych od każdego z pozwanych: J. G. (1) i W. G..
5. Zasądził od powódki H. S. na rzecz pozwanej J. G. (1) kwotę 617,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.
6. Zasądził od powódki H. S. na rzecz pozwanego W. G. kwotę 617,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego
7. Zasądził od pozwanej J. G. (1) na rzecz małoletniego powoda C. G. kwotę 3600 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.
8. Zasądził od pozwanego W. G. na rzecz małoletniego powoda C. G. kwotę 2400 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie to Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

J. G. (2) zmarł w dniu 8 sierpnia 2009 roku. W chwili śmierci pozostawał w związku małżeńskim z H. S., który to związek został zawarty w dniu 21 listopada 2004 roku. W czasie otwarcia spadku nie toczyło się postępowanie o rozwiązanie jego związku małżeńskiego z H. S.. J. G. (2) miał troje dzieci: W. G., J. G. (1) i małoletniego C. G.. Pozostawił testament notarialny, w którym powołał do spadku W. G. i J. G. (1) w częściach równych. Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim postanowieniem z dnia 14 października 2009 roku wydanym w sprawie I Ns 872/09, stwierdził, że spadek po J. G. (2) na podstawie tego testamentu nabyli: J. G. (1) i W. G. w częściach po 1/2 każde z nich.

W skład spadku po J. G. (2) wchodzi udział w wysokości 1/2 części w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w B., pozostającego w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej w B., prawo własności niezabudowanych nieruchomości rolnych położonych w B. w obrębie S., z których jedna jest oznaczona numerem geodezyjnym (...) i posiada księgę wieczystą o numerze Kw (...), a druga jest oznaczona numerem geodezyjnym (...) i posiada urzędzoną księgę wieczystą o numerze (...). Wartość spadku wynosi 204.648 złotych, z czego wartość udziału w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu wynosi 60.874 złotych, wartość nieruchomości o numerze 601 wynosi 5.828 złotych, wartość nieruchomości o numerze 888/3 wynosi 137.946 złotych.

J. G. (2) za życia poczynił darowizny na rzecz pozwanych J. G. (1) i W. G. i na rzecz powódki H. S.. Spośród jego ustawowych spadkobierców jedynie C. G. (1) nie otrzymał żadnej darowizny.

W dniu 11 maja 2004 roku J. G. (2) wspólnie z żoną B. G. darowali pozwanej J. G. (1) własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w bloku przy ulicy (...) w B., pozostające w zasobach Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej (...) w B. o wartości 80000 złotych. Tego samego dnia, J. G. (2) darował na rzecz

pozwanego W. G., prawo własności zabudowanej nieruchomości o numerze 457, położonej w B., obręb S. o wartości 80000 złotych.

W dniu 11 października 2007 roku J. G. (2) darował pozwanej J. G. (1) kwotę 50000 złotych.

J. G. (2) darował swojej żonie H. S. udział w wysokości $\frac{1}{2}$ części w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w B., pozostającego w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej w B..

Skład spadku po J. G. (2) i darowizny przez niego uczynione Sąd ustalił na podstawie zeznań stron, które Sąd uznał za wiarygodne i przyjął za podstawę ustaleń faktycznych. Wartość nieruchomości, jakie tworzą masę spadkową po J. G. (2), ustalono na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości M. S., która została sporządzona w sposób fachowy, rzetelny, poparta szczegółowym i przekonującym uzasadnieniem.

Powództwo H. S. o zachówek Sąd uznał za bezzasadne, gdyż darowizna jaką otrzymała od spadkodawcy pokryła jej zachówek. Natomiast powództwo małoletniego C. G. zasługiwało na uwzględnienie, albowiem małoletni powód nie otrzymał należnego mu po ojcu zachowku, ani w formie powołania do spadku, ani w formie darowizny czy zapisu.

Powódka H. S. i małoletni powód C. G. (1), jako żona i syn pozwanego byli z mocy art. 931 § 1 k.c. powołani do spadku po J. G. (2) i ich udziały przy ustawowym dziedziczeniu wynosiłyby po $\frac{1}{4}$ części spadku, podobnie jak udziały pozwanych J. G. (1) i W. G.. Powódka pozostawała w związku małżeńskim z J. G. (2), a w chwili jego śmierci nie toczyło się postępowanie o rozwiązanie małżeństwa przez rozwód, a zatem była ona uprawniona do dziedziczenia po mężu. Zachówek powódki wynosi zatem $\frac{1}{8}$ wartości spadku ($\frac{1}{4} \times \frac{1}{2}$), a małoletniego powoda $\frac{1}{6}$ ($\frac{1}{4} \times \frac{2}{3}$).

Sąd nie podzielił twierdzenia pełnomocnika pozwanych, że żądanie powodów zmierzające do zasądzenia na ich rzecz sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia ich zachowków, jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, stanowi nadużycie ich prawa i powinno podlegać oddaleniu.

Ustalenie wysokości zachowku należnego obojgu powodom, wymagało ustalenia wysokości zachowku należnego wszystkim spadkobiercom ustawowym J. G. (2), gdyż pozwani, jako osoby zobowiązane do zapłaty zachowku i jednocześnie uprawnione do zachowku, mogą odpowiadać jedynie do wysokości nadwyżki przekraczającej ich własny zachówek.

Sąd uznał, że darowizna o wartości 60874 złotych, jaką powódka H. S. otrzymała od męża wyczerpała należny jej zachówek. Wobec tego, żądanie powódki H. S., na podstawie art. 991, 994 § 1 i § 3 k.c. oraz art. 996 k.c., Sąd oddalił

Zachówek należny małoletniemu powodowi C. G. Sąd ustalił w ten sposób, że do wartości spadku, czyli do kwoty 204648 złotych doliczył wszystkie darowizny dokonane przez spadkodawcę, czyli darowizny na rzecz J. G. (1) w kwocie 80000 złotych i 50000 złotych, darowiznę na rzecz W. G. w kwocie 80000 złotych i darowiznę na rzecz powódki H. S. w kwocie 60874 złotych. W przypadku C. G. podlegają zaliczeniu także darowizny dokonane przez J. G. (2) w dniu 11 maja 2004 roku na rzecz pozwanych. Przepis art. 994 § 2 k.c., stanowi, że przy obliczaniu zachowku należnego zstępnemu nie dolicza się do spadku darowizn uczynionych przez spadkodawcę w czasie, kiedy nie miał zstępnych i oznacza, że nie podlegają zaliczeniu darowizny uczynione w czasie kiedy spadkodawca w ogóle nie miał zstępnych. Stąd też wszystkie darowizny uczynione na mniej niż 300 dni przed urodzeniem się pierwszego zstępnego powinny być uwzględniane przy obliczaniu zachowku. Łączna wartość masy spadkowej i darowizn wynosi 475522 złotych, a jedna szóstą tej kwoty to 79253,67 złotych. Zachówek należny małoletniemu powodowi wynosi zatem 72587 złotych, gdyż małoletni powód nie otrzymał zachowku od J. G. (2) ani w formie darowizny, ani w formie powołania do spadku. Bezzasadne jest twierdzenie pełnomocnika pozwanych, że na poczet zachowku należnego małoletniemu powodowi zaliczyć należy darowiznę uczynioną przez spadkodawcę na rzecz jego matki H. S.. Przepis art. 996 k.c. zobowiązuje wyłącznie dalszych zstępnych, czyli wnuków i kolejne pokolenia, do zaliczenia na poczet zachowku darowizny uczynionej jego wstępnemu. Małoletni powód, jako syn spadkodawcy nie ma takiego obowiązku.

Zachówek należny J. G. (1) obliczono podobnie, jak małoletniego powoda, gdyż do wartości spadku doliczono wszystkie darowizny, co daje kwotę 475522 złotych. Pozwana jest uprawniona do zachowku w wysokości połowy swojego udziału, który by jej przypadł w wypadku dziedziczenia ustawowego, czyli do 1/8, co daje kwotę 59440,25 złotych. Po zaliczeniu na poczet zachowku, darowizn otrzymanych przez J. G. (1) w kwocie 130000 złotych ustalono nadwyżkę w kwocie 70559,75 złotych.

Zachówek należny W. G. obliczono identycznie, przy czym na zachówek w kwocie 59440,25 złotych zaliczono darowiznę w kwocie 80000 złotych, co daje nadwyżkę w kwocie 20559,75 złotych.

Powództwo małoletniego pozwanego C. G. zasługuje na uwzględnienie w całości, gdyż jest uzasadnione co do wysokości i uwzględnia wysokość nadwyżek ponad zachówek należny każdemu z pozwanych. Sąd orzekł na podstawie art. 991, 993, 994 § 1 i § 2, art. 999 k.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku wniosła pozwana J. G. (1) zaskarżając go w punktach: 1 – w zakresie kwoty 34254 złotych zasądzonej od J. G. (1) na rzecz C. G. kwoty 51793 złotych, 4 i 7 podnosząc zarzuty:

1. Naruszenia prawa materialnego, polegającego na niewłaściwej jego wykładni, a w szczególności:

a) art. 991 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, że zobowiązanymi do zapłaty zachowku są wyłącznie spadkobiercy testamentowi, podczas gdy sformułowanie „spadkobiercy” użyte w tym przepisie oznacza zarówno spadkobierców testamentowych jak i ustawowych, z ograniczeniem odpowiedzialności zarówno pierwszych jak i drugich do kwoty wzbogacenia na skutek spadkobrania lub obdarowania przekraczającego przysługujący im zachówek;

b) art. 994 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, że przy obliczaniu zachowku należnego zstępnemu – do spadku nie dolicza się jedynie takich darowizn, które zostały poczynione na 300 dni od urodzenia się pierwszego zstępnego, a nie tego zstępnego, który dochodzi zachowku wyliczonego z zaliczeniem darowizn uczynionych przez spadkodawcę na więcej niż 300 dni liczonych od jego urodzenia, podczas gdy wykładnia funkcjonalna wskazywałaby, że w treści tego przepisu chodzi o zstępnego domagającego się zachowku;

2. Naruszenia prawa procesowego w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez odstąpienie od podania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zarówno podstawy prawnej jak i okoliczności faktycznych, które legły u podstaw dokonania obciążenia zachowkiem należnym C. G. – jedynie J. G. (1) i W. G. – a pominięcie H. S. oraz zasady podziału tych obciążeń pomiędzy zobowiązanych;

ewentualnie

3. Błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, a mającego wpływ na jego treść polegający na uznaniu, że w sprawie niniejszej zaliczeniu na poczet podstawy wyliczenia zachowku podlega całość wartości darowizny w postaci własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ulicy (...) uczynionej w dniu 11 maja 2004 roku na rzecz pozwanej J. G. (1) przez spadkodawcę J. G. (2) co do udziału w wysokości 1/2 i jego małżonkę B. G. co do pozostałego udziału w wysokości 1/2, podczas gdy spadkodawcy przysługiwał w tym prawie jedynie udział w wysokości 1/2 i dokonał on darowizny na rzecz J. G. (1) jedynie udziału w tej przysługującej mu wysokości prawa do lokalu, wartość którego to udziału spadkodawcy może wynosić co najwyżej 40000 złotych (do obliczenia substratu zachowku przyjęto 80000 złotych).

Skarżąca wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od pozwanej J. G. (1) na rzecz C. G. jedynie kwoty 17529 złotych i rozliczenie kosztów procesu pomiędzy stronami w odniesieniu do tej kwoty.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji stanowiące podstawę rozstrzygnięcia są co do zasady poprawne. Sąd I instancji dokonał oceny dowodów w sposób prawidłowy, czyli wszechstronnie oraz zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Ocena ta nie narusza zasady określonej w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd I instancji nie dopuścił się zatem naruszeń przepisów postępowania zarzucanych w apelacji. Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji i przyjmuje je jako własne.

Sąd Okręgowy dostrzega jednak potrzebę skorygowania wyliczeń wartości poszczególnych zachowków dokonanych przez Sąd I instancji. Błędne ustalenia w tym zakresie nie miały, co prawda, wpływu na treść wyroku, niemniej wskazane jest dokonanie prawidłowych wyliczeń i ustalenie właściwej wartości należnych spadkobiercom zachowków.

Substrat zachowku należnego małoletniemu powodowi C. G. stanowi suma wartości spadku, czyli kwoty 204648 złotych, i wartość wszystkich darowizn dokonanych przez spadkodawcę, czyli darowizn na rzecz J. G. (1) w kwocie 40000 złotych (wartość udziału spadkodawcy w darowanym mieszkaniu) i 50000 złotych, darowizny na rzecz W. G. w kwocie 80000 złotych i darowizny na rzecz powódki H. S. w kwocie 60874 złotych, tj. kwota 435522 złotych. Zachówek należny małoletniemu stanowi 1/6 spadku, a więc wynosi 72587 złotych.

Sąd, w oparciu o art. 999 k.c., słusznie uznał, że pozwani jako osoby jednocześnie uprawnione do zachowku i zobowiązane do jego wypłaty, odpowiadają jedynie do wysokości nadwyżki wartości otrzymanego spadku i darowizn przekraczającej przysługujące im zachowki. Zachówek należny pozwany należało ustalić na kwotę 54440 złotych (1/8 z kwoty 435522 złotych). Pozwana J. G. (1) wskutek darowizn dokonanych przez spadkodawcę na jej rzecz oraz spadkobrania uzyskała równowartość kwoty 192324 złotych (90000 złotych tytułem darowizn oraz 102324 złotych tytułem spadkobrania), a zatem nadwyżka, do wysokości której odpowiada pozwana, wynosi 137884 złote. Analogicznie liczona nadwyżka przewyższająca wartość zachowku należnego pozwanemu W. G. wynosi 127884 złote.

Jak wynika z porównania uzasadnienia wyroku I instancji i dokonanych wyżej obliczeń, Sąd I instancji właściwie ustalił wysokość zachowku należnego małoletniemu C. G. na kwotę 72587 złotych, co oznacza, że Sąd I instancji, choć nie dał temu właściwego wyrazu w pisemnym uzasadnieniu, przyjął, że wartość darowizny dokonanej przez spadkodawcę w dniu 11 maja 2004 roku na rzecz J. G. (1) wynosiła 40000 złotych, czyli równowartość udziału spadkodawcy we własności darowanego mieszkania. Z tego względu zarzut błędu w ustaleniach faktycznych sformułowany w punkcie 3 apelacji, należy uznać za bezzasadny. Sąd I instancji bowiem podzielił stanowisko skarżącej co do wartości darowizny i właściwie ustalił stan substratu zachowku.

Sąd Okręgowy uznał, że zarzut naruszenia art. 991 § 2 k.c. jest chybiony i nie znajduje uzasadnienia w realiach niniejszej sprawy. Skarżący, choć dokonał co do zasady prawidłowej wykładni art. 991 § 2 k.c., pominął istotną w tym przypadku regulację art. 1034 § 1 k.c., zgodnie z którą do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe, do których zalicza się zobowiązanie z tytułu zachowku. Nie kwestionując poprawności stanowiska wyrażonego w apelacji dotyczącego odpowiedzialności za zachówek również spadkobierców ustawowych, należy stwierdzić, że odpowiedzialność ta ma charakter solidarny z innymi zobowiązaniami. Natomiast istotą zobowiązań solidarnych jest między innymi to, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregośkolwiek z dłużników zwalnia pozostałych (art. 366 § 1 k.c.).

Powód C. G. (2) skierował powództwo jedynie przeciwko J. G. (1) i W. G., czym dał wyraz swojej decyzji, co do zakresu podmiotowego swojego powództwa. W jego gestii pozostawał bowiem wybór, od których zobowiązanych żądał spełnienia świadczenia i okoliczność, że ktoś jeszcze, poza osobami pozwanymi, jest zobowiązany z tytułu zachowku nie może łagodzić odpowiedzialności pozwanych. Tym bardziej, nie uprawniało to Sądu do wyjścia poza żądanie powoda i uwzględnienia przy dokonywaniu rozliczeń wysokości zobowiązania H. S. z tytułu zachowku. Wobec zakresu żądania pozwu niemożliwe było odliczenie od kwot należnych od pozwanych na rzecz powoda C. G. wysokości zobowiązania H. S. z tytułu zachowku wobec małoletniego. Dlatego też zarzut naruszenia art. 991 § 2 k.c. nie zasługiwał na uwzględnienie i nie mógł skutkować, co było intencją skarżącego, zmianą wyroku poprzez zmniejszenie kwoty zasądzonej od pozwanej J. G. (1) na rzecz powoda C. G. o wartość zachowku należnego temu uprawnionemu od H. S..

Oczywiście bezzasadny jest zarzut naruszenia prawa procesowego dotyczący niezawarcia w pisemnym uzasadnieniu podstawy pominięcia H. S. przy obciążeniu pozwanych zachowkiem należnym C. G.. Sąd I instancji nie „pomiął” udziału H. S. w zobowiązaniu z tytułu zachowku, jak twierdzi skarżący, lecz będąc związanym granicami żądania pozwu oraz z uwagi na solidarny charakter zobowiązania, nie dokonywał ustaleń faktycznych w tym zakresie. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostawała bowiem kwestia wysokości zobowiązania H. S., skoro nie była ona w niniejszym procesie pozwana. Sąd nie mógł brać pod uwagę jej zobowiązania względem powoda i nie był tym samym zobowiązany do wyjaśnienia w pisemnym uzasadnieniu tej kwestii.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił pogląd Sądu I instancji co do interpretacji przepisu art. 994 § 2 k.c. Sąd I instancji prawidłowo doliczył do substratu zachowku wszystkie dokonane przez J. G. (2) darowizny, przyjmując, że art. 994 § 2 k.c. nie ma zastosowania do darowizn dokonanych na 300 dni przed urodzeniem powoda C. G.. Przepis ten jednoznacznie określa, że przy obliczaniu zachowku należnego zstępnemu nie dolicza się do spadku darowizn uczynionych przez spadkodawcę w czasie, kiedy nie miał zstępnych. Spadkodawca J. G. (2) na 300 dni przed narodzeniem C. G. miał już zstępnych i nie ma podstaw, aby odliczać poczynione wcześniej darowizny od wartości spadku. Nie ma racji skarżący, że przemawia za tym wykładnia funkcjonalna przepisu art. 994 § 2 k.c. Należy także zauważyć, że skarżący w żaden sposób nie uzasadnił na czym miałyby polegać zastosowanie wykładni funkcjonalnej oraz jaki mógłby być cel takiego stosowania tego przepisu. W apelacji podniesiono, że takie rozumienie art. 994 § 2 k.c. jakie przyjął Sąd I instancji prowadziłoby do ochrony nieistniejącego podmiotu, co nie jest celem ustawodawcy. Wskazać natomiast należy, że stosowanie tej regulacji względem każdego kolejnego zstępnego, jak życzyliby sobie skarżący, prowadziłoby w wielu przypadkach do różnicowania sytuacji dzieci spadkodawcy tylko i wyłącznie ze względu na czas ich urodzenia, co nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia. Sąd Okręgowy, nie dostrzegając potrzeby powtarzania prawidłowych rozważań poczynionych przez Sąd I instancji, uznał zarzut naruszenia art. 994 § 2 k.c. za niezasadny i niezaskłujący na uwzględnienie.

Wobec powyższych rozważań apelacja jest bezzasadna i jako taka, na podstawie art. 385 k.p.c., podlega oddaleniu.

Na koszty postępowania odwoławczego poniesione przez powoda C. G. złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 1200 złotych określonej na podstawie § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Z uwagi na to, że apelacja została oddalona w całości, pozwana zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. jest zobowiązana do zwrotu całości kosztów poniesionych przez powoda. Sąd Okręgowy zasądził zatem od pozwanej na rzecz powoda kwotę stanowiącą równowartość kosztów przez niego poniesionych.